

Årets gang på Hjemstavnsgården

Af Jørgen Findsen

2024 har ikke være meget anderledes end de foregående 3 år, hvor jeg har haft fornøjelsen at være frivillig på stedet. Vi får lavet en masse. Bygningerne bliver flot vedligeholdt, området får den nødvendige pleje og græsset er altid slået, så det hele fremstår meget præsentabelt. Når publikum ønsker rundvisning, får vores rundvisere efterfølgende altid ros for deres guidning. Så vi kan med glæde byde alle gæster velkommen, og alle vi frivillige kan være stolte af at være en del af dette samarbejde.

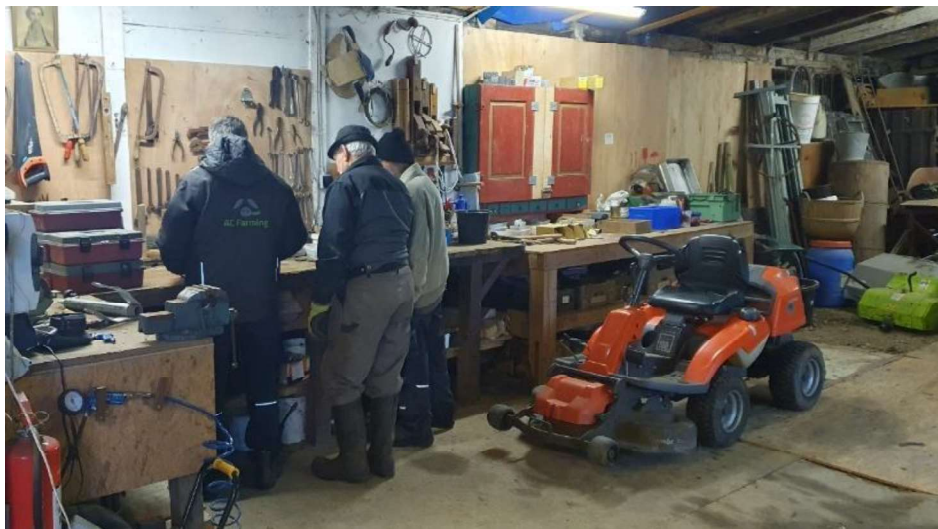
I løbet af året får vi tilbudt en masse gamle ting med relation til landbruget, og til tiden før 1950. Vi har svært ved at sige nej til de mange spændende ting, vi får tilbudt, for måske er der noget imellem, vi ikke har. Men generelt har vi

det meste, der hører til en gård af vores slags. Vi må en gang imellem rydde op og kassere de dårligste effekter. En sjælden gang har vi selv måttet ud og søge efter noget gammelt. Vi manglede en trappe og heldigvis fandtes der en derude, som vi måtte få. Vi vil selvfølgelig gerne overtage gamle ting, som kan passe ind på gården, og som er fra tiden før 1950, men vi forbeholder os ret til at afsætte til anden side, hvis vi ikke finder anvendelse af det, vi har modtaget.

Selv om vi når meget, ja, så er der opgaver nok at tage fat på. Det er begrænset, hvor meget vi kan nå at reparere af de udstillede effekter, vogne osv. Vi håber, flere kunne tænke sig at blive frivillig på gården, ikke kun for at arbejde, men også for at få del i et godt fællesskab og få nogle hyggelige timer sammen med jævnaldrende. Som frivillig bestemmer man selv, hvad og hvor meget man kan byde ind med, men den gode atmosfære får man helt naturligt del i.

Når det er vinter, og når vejret er for koldt og fugtigt, finder vi hurtigt

indendørs. Her arbejder vi med reparationer og vedligeholdelse af vores maskiner, håndredskaber og indretning af lokaler m.m. Sidste år flyttede vi biblioteket fra urmagerhuset til loftet over kustodeboligen, som ligger lige over for kaffestuen. Her har Susy Andersen fået sat meget i system, sat bøger på hylderne og indrettet sig lidt hyggeligt. Der er så meget bogmateriale, som nu har set dagens lys, så Susy har bedt om at få mere plads. Der er et u isoleret loftrum, som nu skal sættes i stand, så der bliver bedre plads til bøger, blade og forskellige udstillinger. Arbejdet er så småt gået i gang, og hvis alt går, som forventet, kan vi vel have det klar i løbet af foråret 2025.

Vinteren 2023/24 var ikke så kold, og vores bihold kunne fint holde varmen med at sætte nyt hegn op rundt om bigården.

John og Jan i gang med nyt hegn rundt om bigården

Efter nogle år med tilbagegang i antal af bi familier, går det igen godt, og bierne trives, og vi er nu oppe på 5 familier. Vi sælger godt af vores honning, og kunderne roser kvaliteten i høje toner og kommer igen og igen! Vores tidligere bihold, Ebba og Ejvind Jørgensen er stoppet, og ansvaret for bierne ligger nu hos Jan Wolffhechel og John Madsen. Indretningen af legetøjsmuseet begyndte i 2023, og mens legetøjsmuseet blev indrettet og malet, stod alt legetøjet i skolelokalet og fyldte, så man knapt kunne gå rundt. I februar 2024 var skolestuen ryddet for legetøj, og alt sat på plads, så den igen var værdig til at vises frem for de besøgende.

11. februar hold vi fastelavns søndag. Der var inviteret til "Musik fra hjertet" med Bodil og Hans Rytter. Der blev spillet og sunget en masse dejlige sange, og mellem sangnumrene fortalte Hans Rytter om fugle i Danmark. Et rigtig hyggeligt arrangement, med mange deltagere.

Det lyttende publikum ved fastelavnsfesten

I februar blev maskinparken udvidet med en havetraktor og vogn.

Helvang Hansen har længe haft ønske om at slippe for at køre med en mindre handy trillebør, som var påsat en kasse med meget høje kanter. Nu kan haveaffald, blade osv. blive transporteret med traktor og vogn. Skal der ikke køres med haveaffald, kan den bruges til at slå græs. En rigtig god investering, som aflaster haveholdet. Lokalet bag kostalden har i løbet af foråret gennemgået en større forandring. Der er sat borde op som skal bruges til udstilling af alt, hvad der har med malkning og køer at gøre. På væggene er opsat rionet. Her skal alle de gamle håndredskaber udstilles, og på hvert redskab skal sættes et skilt, hvorpå der står, hvad det er for et redskab, og hvad det har været brugt til. Samtidig fik vi sat loft op i kostalden.

Hen over sommer/efterår er der blevet ryddet op i kostalden, så den igen ligner sig selv og ikke et depotrum.

Hvis vi glemmer, at det var en våd vinter, skal vi bare lige kigge på billedet af vores dam.

Der har sjældent løbet så meget vand igennem som i år, og der er aflejret en masse sand. Der har været meget fugtigt over det hele, også rundt om ladebygningen, hvor vi i oktober fik repareret drænet langs muren. Det er vigtigt, at der er tørt omkring de gamle bygninger, så sokkel og lergulvet ikke suger vand.

I løbet af foråret var der også oprydning i depotrummet. Som jeg startede artiklen med, får vi en masse gamle ting foræret, og kan vi ikke lige finde plads i udstillingen, bliver det sat i depotet. Det siger sig selv, at indimellem skal der sorteres i det. Når vi får brugbare ting, får vi tit flere ting med, som tids- eller typemæssigt ikke passer ind på gården. Det må vi så skaffe os af med.

Et blik af depotrummet

Skærtorsdag er det snart blevet en tradition, at vi holder den sammen med Køng Kirke. 28. marts var ingen undtagelse, men kirken var lukket på grund af kalkning.

Derfor blev der holdt en lille andagt i konfirmandstuen af præst Anja Damkjær True, og Inger Lund fra Hjemstavnsgården holdt et indlæg, hvor hun fortalte om en spændende tur til Israel.

Efter andagten gik turen til Hjemstavnsgården kl. 17.00, hvor der var fællesspisning. Inger Lund havde dækket bord og bestilt middagen, som var en buffet med glaseret skinke, kylling, to slags kartofler og salat. Selvfølgelig også kaffe og kage.

Inger Lund fortæller om sin tur.

Når forårssolen begynder at skinne, bliver det tydeligt, at der er ting som trænger til en kærlig hånd. Der er vægge som skal kalkes og stolpes af, og i år var det tydeligt at kældernedgangen var hårdt medtaget hele vejen rundt i siderne. Hele kanten blev udbedret med nyt træ og efterfølgende malet med lindoliemaling. Selve rammen er lavet i egetræ, som stadig er sund og god, så det hele kan klare endnu mange år.

En bjælke i Tørvekoen havde også set sine bedste dage. Ormene havde gnavet godt og grundigt i den, så den til sidst knækkede på midten. Den er fra byggeriets start, monteret i bygningen, inden tag og vægge er samlet.

For at den kunne skiftes, måtte der laves en længere tap, som kunne skubbes ud gennem den ene side af væggen, for til sidst, at sættes på plads i modsatte side, og blive låst med et par dyvler. Bemærk at det gamle værktøj var fundet frem, og som gjorde sit til at opgaven kunne lykkes.

Når vi venter gæster, gør vi tit gårdspladsen lidt mere levende, ved at køre forskellige vogne, trillebører m.m. frem.

Paul Smith er i gang med at give gårdspladsen liv.

Det er dog svært at få den rette gårdstemning, når der ikke er dyr på gården. Desværre kan vi ikke have nogen form for dyr, når vi kun er

der en dag om ugen. Det liv der er på gården, må de frivillige selv klare, sammen med de gæster der igennem hele året kigger forbi for at se og høre om landbruget i Danmark før år 1950.

En gruppe på guidet tur først i maj.

25. maj var der bestilt heste til at køre fra Køng Kirke til Hjemstavnsgården med gæster. Med på turen var Ingemann Jensen som spillede på sin violin. Anledningen var at der skulle holdes Majstangsfest på gården, og Ubberud – Korup Folkedanserforening var mødt op for at danse folkedans på plænen.

Dansen gik lystigt og den fint pyntede majstang blev rejst ved fælles hjælp.

Når der ikke blev danset folkedans, underholdt koret "Efterklang" med dejlige sange, og hesteekvipagen var venlig og tilbød gratis ture ned gennem Gummerup. Hyggelig og dejlig dag, som var godt besøgt.

Folkedanserne slapper af og lytter til koret "Efterklang" fra Fåborg.

Tur gennem Gummerup i hestevogn.

Grundlovsdag d. 5. juni var lidt af et tilløbsstykke.

Borgmester Søren Steen Andersen i gang med sin Grundlovstale

Vi havde inviteret til fællesspisning og en grundlovstale. Det var ingen mindre end Assens borgmester, Søren Sten Andersen, som holdt en fin grundlovstale, om det at være borgmester i Assens og hans tanker

om fremtiden i kommunen. Han talte i en hel time og kom ind på næsten alt det, der er aktuelt i den vestfynske kommune. Ikke mindst årets store begivenhed 500 års jubilæet med besøg af det nye kongepar. De ville ankomme på Dannebrog den 21. august. Der var også besøg på gården den dag, med rundvisning af en hel lille familie. Det er dejligt at være guide, når man har mulighed for at vise, og fortælle om gården og livet på landet til flere generationer.

Familie på rundvisning

Kaffebordet på Grundlovsdagen.

Foråret var, som de fleste vel husker, meget våd, og ukrudtet havde gode betingelser for at gro på gårdspladsen mellem brostenene. Vi sprøjter ikke for ukrudt, så vi må holde ukrudtet nede på en anden måde. Den løsning vi finder bedst, er at bruge vores fræser m. kost monteret og så "feje" gårdspladsen. Det tager det meste af ukrudtet, så vi kan holde det rimeligt nede. Når ukrudtet gror godt, ja så gør urtehaven også. Villy Skarnvad er nu ansvarlig for kålgården / grønsagshaven, som han passer. Det er et stort og vigtigt arbejde, der kendetegner en landbohave, og Villy tager det hele med et smil. Alle bemærker hans gode humør, og han spreder glæde på gården ja, selv kartofler, jordbær, bønner, ærter m.m. "blomstrer" under hans kyndige hænder.. Det er en rigtig urtehave til sådan en gård. Ved siden af nyttehaven ligger den fineste krydderihave, som er anlagt af John Madsen.

Knud Dalgaard Pedersen i gang med at feje gårdspladsen.

Det er ikke kun i vintermånederne, vi kan finde ind i værkstederne. Også om sommeren dukker der opgaver op som trænger til en kærlig hånd. Vinduet oppe i det nye bibliotek har ikke haft det godt længe, og trængte også til maling. Det blev åbnet, for at tage vinduerne ned, så det kunne blive kittet og eftersat inden maling. Det viste sig, at det faktisk slet ikke hang sammen, så det skulle repareres.

Der måtte vi sætte nye træstykker i, inden glassene kunne sættes i igen og kittes. Efter reparationen tog vores malerspecialist Inger Margrete Tommerup det med hjem og fik det malet både ind - og udvendigt. Selv om vi ved en masse, kan vi godt bruge lidt inspiration. Vores kasserer Niels Jørgensen havde lavet et flot stykke arbejde, med at planlægge en tur, for alle de frivillige på gården til Frilandsmuseet i Kongens Lyngby.

På billedet er vi på vej ind for at se den fynske sulegård fra Lundager. Netop denne gård, der lå øst for Assens, var den første gård på Frilandsmuseet. Af andre fynske bygninger er også smedjen fra Ørbæk, et hus fra Årup, Møllergården fra Ellested og et træskomagerhus fra Kirke-Søby. Spændende tur, hvor der var nok at kigge på. Vi var dog alle enige om, at vi godt kan være Hjemstavnsgården bekendt. Den fremstår mere autentisk og viser bedre, hvordan man boede og indrettede sig på gårdene i gamle dage.

Enkelte af deres udstillinger kunne vi godt lære lidt af, så selvfølgelig har vi fået ideer og inspiration med hjem fra denne tur. Vi bemærkede, at vi savnede beskrivelse af de udstillede ting, og det gør der også på Hjemstavnsgården, så det har vi lovet os selv, at det vil vi gøre bedre fremover. Vores korn blev høstet sidst i juli. Tidlig høst som kom godt i hus, og i modsætning til 2023 kunne vi høste kornet i år. Der var ikke så meget ukrudt i kornet i år, og selvbinderen havde fået et ordentlig service- tjek. Vingerne var blevet repareret, så det hele kørte bare "som smurt i olie"!

Bent og Paul høster

Dejligt selv at kunne levere negene til ”sidste læs”, som køres frem på gårdspladsen til vores høstfest og bliver fulgt af høstfolket.

Susy Andersen har haft travlt med at få indrettet sig på biblioteket, og hun glæder sig til fremover at vise det flotte resultat til gæsterne. Derfor blev vi hurtigt enige om, at trappen og entreen op til biblioteket trængte gevaldigt til en gang maling. Da først pensler og maling var fundet frem, ja så blev toilettet og mellemgangen også shinet op. Der blev så pænt, at der også blev pyntet op med en serie H. C. Andersen eventyrbilleder. Billederne er lavet af Else Hasselriis

Den nymalede trappeopgang.

Samtidig med at gangen blev færdig, var flere af de frivillige fra Hjemstavnsgården og Hørvævmuseet gået i marken for at ruske hør. Selv om marken med hør var fyldt med en meget ukrudt, fik man rusket en masse hør, som blev hængt til tørre i maskinhuset.

Så bliver der rusket hør.

Det er noget af en proces at behandle hør, så det til sidst kan bruges til at væve duge og viskestykker af. Besøg Hørvævmuseet, hvis du vil vide og høre mere om denne lange proces.

Rusket hør til tørre i maskinhuset.

Høstfest på Hjemstavnsgården.

Dagen begynder med fællessang, hvor Ingemann Jensen spiller for på sin violin. En dejlig tradition, hvor de mange besøgende er med til at skabe en god stemning. I år ingen undtagelse, og vejret gjorde sit til, at det hele lykkedes. Højskolelærer Anders Lyng, Helnæs, holdt høsttalen. Han havde meget at fortælle og tog udgangspunkt i sin egen sønderjyske baggrund. Der blev lyttet af alle, som var bænket rundt om talerstolen i den dejlige septembersol.

Høstfolkene med le og river.

Vi havde igen besøg af hestene, som både kørte "det sidste læs" ind og efterfølgende trak vores hestegang rundt, så vores lille tærskværk kunne blive aktiveret.

Paul Smith styrede tærskningen, mens tilskuerne så til. Efter "sidste læs" var kørt ind på gårdspladsen, blev der serveret "rød tår" og æbleskiver. I stuehuset havde vi som noget nyt, 5 damer som sad og arbejdede med deres forskellige håndværk. Det var dejligt med sådanne nogle aktiviteter, som gæsterne kunne kigge på og stille spørgsmål til.

På græsplænen, kaldet toften, viste vores trofaste folkedansere fra Korup – Ubberud deres flotte danseoptræden, og i kaffestuen blev der løbende solgt kaffe og krokringle.

Vi kan vist roligt sige, at høsten den dag blev en fest!

Ingemann Jensen vejleder 2 unge familier med æblepresning.

Æblefestival i Assens tager vi del i. Vi holder åbent som sædvanligt om onsdagen, hvor der er mulighed for rundvisning kl. 11. og 13. Ingemann Jensen er på besøg, og står for selve arrangementet med at presse æbler med gæsterne. Alle har mulighed for at komme med deres æbler, og få dem presset, så de tager fra gården med most i flasker. Det er muligt at bruge Ingemanns nyere presseudstyr eller presse lidt større portioner på den gamle presser, som Paul Smith drejer håndsvinget på. I år blev der virkelig presset mange æbler, så der var ind imellem lidt ventetid. I kaffestuen var der også god aktivitet, der kunne gæsterne købe kaffe og æblekage. Der var mange som nød den rå æblekage. Æblekagen er som ordet siger rå, ukogt. De frisk revne æbler overhældes med citronsaft, lægges i lag med knuste makroner og serveres med flødeskum. Næsten en himmerigsmundfuld! En hyggelig tradition på gårdens Æbledag.

Der er kun et arrangement mere i 2024, det er årbogsmødet i december, hvor denne bog udleveres. Arbejdet på gården fortsatte selvfølgelig resten af året, og vi nåede at lave mange ting. Hver onsdag kaster vi frivillige os over alle de forskellige arbejdsopgaver, der er på gården. Der er nok at tage sig til! Det er en fornøjelse at passe og pleje den gamle gård sammen med de andre seniorer, der også synes, det er hyggeligt at være en del af et velfungerende arbejdshold. Vi siger tak til alle, som har besøgt os i år, og vi glæder os til at vise gården frem i 2025! Vi vil hele tiden gøre vores bedste for, at der er nyt at opleve, når man besøger Hjemstavnsgården. På gensyn i 2025.